

Den 13. februar 2025

Referat fra møde i taskforcen for udtagning af kulstofrige lavbundsjorder og de kollektive virkemidler d. 4. december 2024

Sted: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV), Odense.

Deltagere: Gunilla Ørbech (Kommunernes Landsforening), Jan Pedersen (Varde Kommune), Susanne Mortensen (Limfjordsrådet), Jannik Seslef (Assens Kommune), Irene Wiborg og Simon Rosendahl Bjorholm (SEGES Innovation), Mikael Kirkhoff Samsøe (VKST), Kjeld Lundager Jørgensen og Henrik Vest Sørensen (Naturstyrelsen), Mikael Strandbygaard (Landbrug & Fødevarer), Kristine Elisabeth Mulbjerg og Carsten Dinsen Andersen (SGAV), samt sekretariat Asger Petersen (SGAV).-

Afbud: Sanne Lisby Eriksen (SGAV) og Lea Bro Nielsen (sekretariat, SGAV).

Gæster: Amanda Husted Simonsen Damsted, Ditte Wiig Tholstrup og Per Roe Bossen (Miljøvurdering & Plan, SGAV).

1. Velkomst v. sekretariatet

Asger Petersen bød velkommen og oplyste, at referat fra møde d. 10. oktober 2024 ville blive eftersendt.

2. Siden sidst v. sekretariatet og kort bordrunde v. taskforce medlemmer

SGAV fortalte om oprettelsen af den nye samlede styrelse og det nye departement og om, at styrelsens bidrager til departementets arbejde med at udmønte tiltag i aftalen om Implementering af et grønt Danmark.

3. Drøftelse af udfordringer mellem udtnagningsprojekter og Naturbeskyttelseslovens § 3 – oplæg v. SGAV og Varde Kommune

SGAV (Miljøvurdering & Plan) holdt oplæg om de juridiske rammer for reguleringen i Naturbeskyttelseslovens (NBL) § 3. Herefter holdt Varde Kommune et oplæg om opmærksomhedspunkter vedr. udtnagningsprojekter og § 3-reguleringen.

Efterfølgende diskuterede taskforcen § 3-reguleringen og udfordringer ift. udtagningsprojekter. Der blev italesat tre separate forhold, der udgør barrierer for udtagning:

1. Arealer kan være § 3-beskyttet uden en konkret afgørelse eller registrering. Dette kan skabe usikkerhed om kompensationsmuligheder ift. engangskompensation med faste satser.
2. Lodsejere kan være uvillige til at tillade forundersøgelser af frygt for at få et areal § 3-registreret og som følge heraf miste fremtidige dyrkningsmuligheder.
3. § 3-reguleringen understøtter typisk ikke udtagningsprojekter, da § 3-beskyttelsen mod tilstandsændringer kan forhindre etablering af naturlig vandstand i projekterne.

Taskforcen vurderede, at ovenstående forhold vedr. § 3-regulering udgør en væsentlig barriere for fremdriften i udtagningsindsatsen. Dog bemærkedes af taskforcen, at det ikke er hensyn til natur som dagsorden, der er problemet, men derimod at naturbeskyttelse og udtagning repræsenterer to forskellige dagsordener med et uhensigtsmæssigt sammenspil, da gældende regelsæt for § 3-reguleringen ikke understøtter udtagningsindsatsen.

SEGES Innovation bemærkede, at de har estimeret omfanget af § 3-arealer inden for kulstofrige lavbundsjorder. Analysen kan eftersendes til taskforcens orientering.

Der stilledes følgende forslag til løsninger på barrieren, der kan arbejdes videre med:

- Workshop/konference afholdt af f.eks. KL og SGAV med oplæg fra kompetente fagpersoner om udtagningsprojekters natureffekter for at sikre korrekt faglig vurdering af projekters reelle betydning for § 3-beskyttelseshensyn, herunder betydning af genskabelse af naturlig hydrologi for § 3-beskyttet natur. Endvidere fokus på at realisere potentialer for sameksistens mellem gendannelse af naturlig vandstand og §3-beskyttet natur.
- Afsættelse af midler til et forskningsprojekt om, hvorvidt vådområde/lavbundsprojekter på § 3-arealer reelt skaber forbedret natur.
- Justering af vejledning fra SGAV omkring muligheder for at dispensere fra § 3-beskyttelsen, så udtagningsprojekter i højere grad kan tælle som naturforbedrende tiltag, der kan udløse dispensation.
- Analyse af forskel mellem praksis for § 3-vurderinger på tværs af kommuner mhp. vurdering af muligheder for at ensarte praksis ud fra faglighed og lovgivning.
- Udarbejdelse af et notat med beskrivelse af den aktuelle retstilstand ift. § 3 og udtagningsprojekter.
- Vurdering af, hvorvidt dokumentationskrav ift. § 3-vurderinger (også VVM) er i overensstemmelse med nationale krav samt direktivkrav, og om der i så fald er risiko for dobbeltadministration uden øget fagligt udbytte.
- Få sager til klagenævnet om vådgøring af § 3-natur, så det bliver tydeligt, hvad retstilstanden er.

- Lovændring af NBL, f.eks. at en nettoforbedring af naturtilstand som følge af et udtagningsprojekt kan accepteres inden for NBL, selvom det måtte føre til en forringelse af den konkrete § 3-registrerede natur.

Taskforcen stillede derudover en række spørgsmål, som sekretariatet følger op på:

- Udløser genopdykningsret altid ret til høj sats og under hvilke vilkår?
- Kan ekstensivering via ordningen Permanent ekstensivering medføre, at et areal ikke må vådgøres pga. § 3-reguleringen, selvom der står i reglerne, at lodsejeren forpligter sig til at deltage i et vådområdeprojekt?

6. Orientering om håndtering af udfordringer vedr. Tastselv ifm. EU-finansierede projekter

Emnet blev drøftet, og SGAV oplyste, at der var planlagt et møde på chefniveau mellem SGAV og KL for at drøfte videre håndtering af IT-understøttelsen.

7. Kort gennemgang af opdateret barriereliste, herunder drøftelse af ”top-5” og kommunikation

Barrierelisten blev drøftet, og det blev aftalt, at medlemmerne af arbejdsgruppen kunne komme med skriftlige bemærkninger til indholdet, og at SGAV ville gå videre med konsolidering internt i styrelsen samt godkendelse mhp. offentliggørelse.

Opsamling, kommende møder og tak for denne gang

SGAV takkede for gode drøftelser og oplyste, at der ville blive udsendt forslag til nye mødedatoer efterfølgende.